

Helyismeret a szabad ég alatt

Életrajzi lexikonból városismereti séta

Kovács Máté Alapítvány kuratóriumi ülése
Magyar Tudományos Akadémia
Könyvtár és Információs Központ
2024. november 11.

Juhász Zoltán
juhasz.zoltan@bmk.hu

Magamról

2011 – Andrassy Gyula Gimnázium és Kollégium

2011–2014 SZTE BTK informatikus könyvtáros, BA

2014–2016 SZTE BTK informatikus könyvtáros, MA

2016 – Békés Megyei Könyvtár (MIT)

2023. 04. 01. – intézményvezető

Helyismeret, BékésWiki, városismereti séták

Városvédők vezetősége, települési értéktár bizottság, értéktár kötet, MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezete, Háromká

A könyvtárról

Az ország első megyei könyvtára (1952)

A Munkácsy Negyed centrumában

Hétfőtől–szombatig + programok + online

300.000 dokumentum + TárgyTár

Könyvtár – Turizmus

XXI. századi könyvtárak:

- Közösségi funkciók
- Kulturális értékek
- Helyismereti szolgáltatások
- Szórakozási lehetőségek

→ meglévő könyvtárhasználók

→ potenciális látogatók

→ **ideiglenesen a településen tartózkodók**

Könyvtár – Turizmus

Turisták figyelmének felkeltése

→ felkeresésre alkalmas

Attrakció, látnivaló:

- kikapcsolódási és szórakozási lehetőség
- adottságok kihasználása
- helyi lakosok, turisták megszólítása
- igények, elvárások kielégítése
- nyilvánosan elérhető
(díjmentes / belépődíjas)

/Walsh-Heron & Terry Stevens (1990)/

Kulturális turizmus

*„A **turizmus** magába foglalja a személyek lakó és munkahelyen kívüli minden szabad helyváltoztatását, valamint az azokból eredő szükségletek kielégítésére létrehozott szolgáltatásokat”.*

/World Tourism Organisation (1989)/

Ókori Róma → 2000-es évek

- Örökségturizmus
- Vallási turizmus
- Kalandturizmus
- Borturizmus
- Kulturális turizmus

Kulturális turizmus

“A kulturális turizmus célja

- *az új kultúrák megismerése,*
- *kulturális rendezvényeken való részvétel,*
- *kulturális-művészeti látványosságok megtekintése.*

Elengedhetetlen feltétele egy desztináció megfelelő színvonalú imázsához.

A sokszínű rendezvénypaletta élénkíti a kulturális kínálatot, javítja a helyi lakosok életminőségét.”

/Puczkó–Rátz (2011)/

Kulturális turizmus

Könyvtár = potenciál a régió kulturális turizmusának élénkítésében:

- Egyenlő esélyű hozzáférés
(nyomtatott, elektronikus, multimédiás információ)
- Számítógép- és internethasználat
- Műemlék könyvtárépületek

Mariela Modeva
University of Library Studies
and Information Technologies
(2018)

Békés Megyei Könyvtár

Kulturális turizmus a Békés Megyei Könyvtárban

BMK
Békés Megyei Könyvtár

Könyvtár nyitva tartás:
Nyitva: 10.00 - 17.00
Zárva: 17.00 - 19.00
Szombat: 10.00 - 13.00

Csabai Kolbászfesztivál

Békéscsaba hagyományai

Sertéstenyésztés- és feldolgozás, csabai kolbász

1996 – Dr. Ambrus Zoltán: gasztronómiai rendezvény

1997 – első Csabai Kolbászfesztivál:
kolbászgyúrás, disznóvágás, kirakodóvásár,
szárazkolbászverseny, bíróválasztás

Európa egyik legnagyobb gasztrakulturális fesztiválja

Több 100.000 látogató, fővárosi és külföldi turisták

Életrajzi lexikon

Csabai életrajzok

(gépirat, 1995)

Csabai Arcok

Békéscsaba egykori jeles
személyiségeiről (2011)

Híres csabaiak élete

Könyvtárosok kutatómunkája

BékésWiki

Igény: múltbéli tartalmak gyors, könnyű elérése

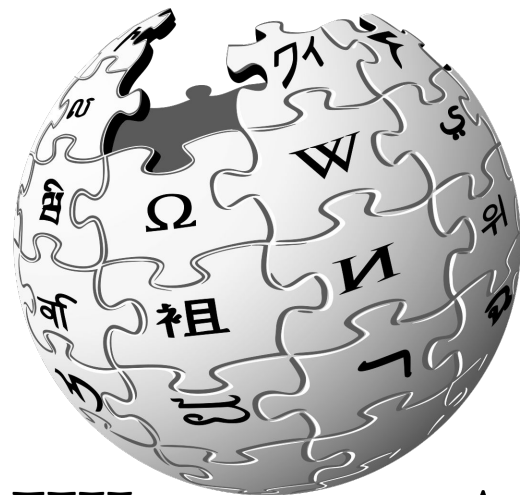
2006 – első terv

Szétszórt helyismereti tartalmak

Kevés az online elérhető

Nincsen egy központi felület

Jó példa a Wikipédia (web 2.0)

WIKIPÉDIA
A szabad enciklopédia

BékésWiki

2007 – első prezentáció (dr. Ambrus Zoltán)

2008 – MKE „Versenyképes ország – versenyképes könyvtárossal” rendezvény

Merevlemez-meghibásodás

2011 – „Békés Tudásdepó-Expressz” pályázat

Helyismereti vetélkedők, helyismereti klub,
Békéscsabai Százak, szócikkíró szakkör

szlet, háttérben egy bolondtorony

Kereszt

Kisasszony

Ónodi Henrietta (Veress Erzsi fotója)

ígyósi Wenckheim-kastély (Vasárnapi Újság

Csabagyöngye szőlő

BékésWiki

Helyi értékek bemutatása

Ismeretszerzés támogatása

Iskolai tanulás, nem formális oktatás, kutatás segítése

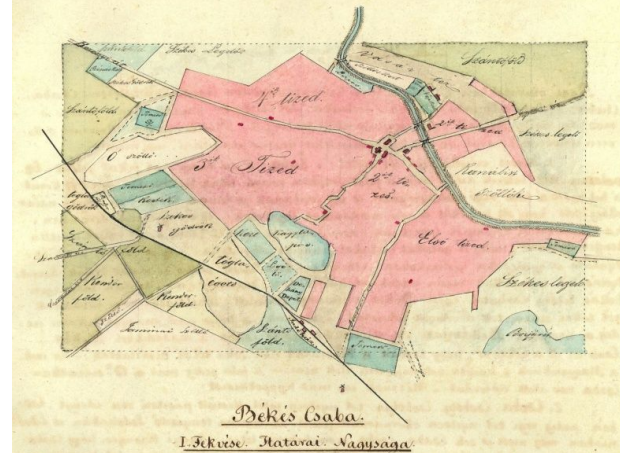
Gyűjtemény népszerűsítése

Helytörténeti ismeretek széleskörű elérése

Újrahasznosítási lehetőségek (web 2.0, social media)

Turisztikai potenciál

Békési Gyűjtemény

Közgyűteményi Digitalizálási Stratégia

Qulto Education: interaktív oktatási anyagok

101-es gyalogezred a Nagy Háborúban:
helytörténeti portál

Világító képeslapkészítő foglalkozás:
helyismeret + elektronika

Városfoglaló: kulturális turizmust
támogató webes alkalmazás

CSABAI KALANDOZÁSOK

Helyismereti séta

Üdvözljük a Békés Megyei Könyvtár Csabai Kalandozások című játékában. A játék célja Békéscsaba város helyi jelentőségű értékeinek megismerése. A kérdések megválaszolásához a leírások mellett célszerű ellátogatni az állomásokra.

Séták

Játékok

Könyvtár a Munkácsy Negyedben

MUNKÁCSY
NEGYED
Békéscsaba
Munkácsy
városa

„(...) a Munkácsy Negyedben mindig történik valami!”

Kulturális és művészeti élményszerzési alkalmak:

- **Irodalom** (kulturális, tudás- és ismeretanyag)
- **Helyismeret** (tájékoztató pont, tartalomelőállítás, újrahasznosítás)
- **Kulturális programok** (kultúra-közvetítés, olvasásnépszerűsítés)
- **Közösség** (olvasás, tanulás, találkozás, szórakozás, kikapcsolódás)

Városismereti séta = könyvtári program

Tematikus útvonalak – “lineáris attrakció”

Célcsoport: turisták

Cél: marketing, oktatás, ismeretszerzés,
szórakozás, kikapcsolódás

Tematika:

- természeti, rekreációs
- művészeti
- zarándokutak
- örökség- és történelmi utak
- speciális (pl. gasztronómiai)

Séták összeállítása

- 1. Helyzetelemzés**
(pozicionálás, igények, erőforrások)
- 2. Cél meghatározása**
- 3. Projektcsoport létrehozása**
(kutatómunka, szövegalkotás, lektorálás, fotózás, képszerkesztés)
- 4. Tematika definiálása**
(→ állomások, látványosságok, útvonal)
- 5. Terület lehatárolása**
(3 km, 45 perc – 2 óra)

Séták összeállítása

6. Látványosságok azonosítása

(8 megállópont, egységesség,
50–500 m., megközelíthető?, belépő?)

7. Útvonal megtervezése, bejárása

8. Leírások összeállítása

(kutatás, szövegalkotás, hivatkozás)

9. Fotódokumentáció (archív, aktuális)

10. GPS-koordináták összegyűjtése

(OpenStreetMap)

Séták összeállítása

11. Kvízzjáték megalkotása

12. Az útvonal feltöltése

13. Tesztelés, korrekció

14. Publikálás

(Visszajelzések – folyamatos fejlesztés!)

<https://jatek.bmk.hu>

Munkácsy Mihály Emlékház
📍 5600 Békéscsaba, Gyulai út 5.
🚶 1.26 km

A Munkácsy Mihály Emlékház az egykori Steiner-Omaszta-kúriában található. A saját korában Békéscsaba legszebbjeként számon tartott klasszicista kúria 1843 és 1850 között épült, építetője a település egyik legvagyonosabb embere, az Apponyi család uradalmi tisztartója, Steiner Jakab volt.

bezár kvíz részletek

Munkácsy Negyed
Munkácsy Mihály Emlékház

1.
ÁLLOMÁS
RÉSZLETEI

Ki volt az emlékház építetője?

Omaszta József 😊

Steiner Jakab 😊

Ybl Miklós 😊

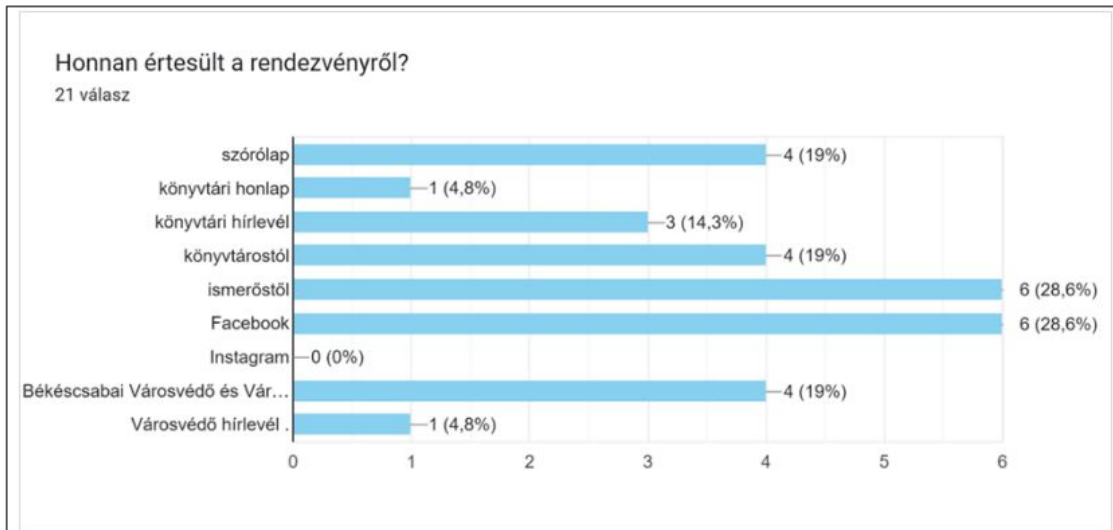
Tovább

Tapasztalatok

2022. június 25. – Szent Iván éj / Múzeumok Éjszakája

„Csabai kalandozások a Munkácsy Negyedben”

25 fő részvételével

Tapasztalatok

Bemutatkozás, alapinformációk

- Téma, aktualitás
- Időtartam
- Helyszínek
- Utolsó állomás
- Biztonságos közlekedés
- Applikáció
- Kiegészítő szolgáltatások

Tapasztalatok

Történetmesélés

- Meglepő, érzelmekre ható történetek
- Emlékezetes mozzanatok
- Maradandó élmények
- Frontális előadás
- Közösségi párbeszéd, tudásmegosztás
- Esélyegyenlőség (SINOSZ, ERASMUS+)

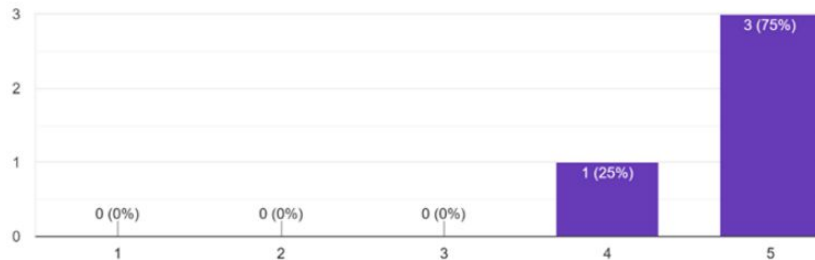
Tapasztalatok

Értékelés

- Rövid felmérés
- PDCA!

Mennyire találta hasznosnak az alkalmazás használatát a túra során?

4 válasz

Mennyire volt elégedett ... *

	X - nem tudom megítélni	1 - egyáltalán nem	2	4	5 - teljes mértékben
a séta időpontjával (péntek 17 óra)	☐	☐	☐	☐	☐
a séta útvonalával	☐	☐	☐	☐	☐
a séta időtartamával (kb. másfél óra)	☐	☐	☐	☐	☐

Megjegyzés, javaslat a városismereti sétával kapcsolatban?

6 válasz

-

Sok új ismeretet nyújtott és a játék (a kvízkérdések) feldobta.

Nagyszerű volt, bármilyen útvonal érdekelne

Még sok ilyen kellemes, sok új ismeretet adó sétán szeretnék részt venni.

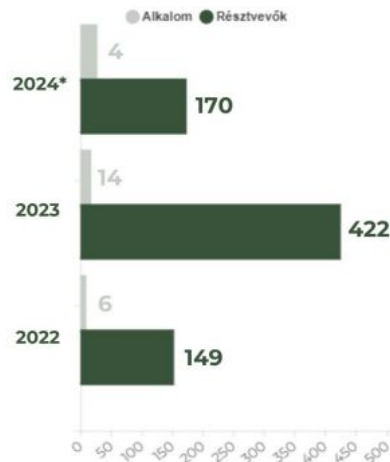
Nagyon jó ismertetőt hallottunk, felkészült túravezetővel 🍌

További hasonló ismeretterjesztő sétákra szívesen mennék, sok újdonságot hallottam, amihez máshol nem lehet hozzájutni. Köszönöm a lehetőséget! A szervezéséhez jó munkát, jó egészséget kívánok.

Tapasztalatok

VÁROSISMERETI SÉTÁK BÉKÉSCSABÁN

Összesen:

24 alkalom

741 érdeklődő

2 alkalommal **sin(>sz)** tagoknak
Szervező és támogatók: Békéscsaba Városi Könyvtár

2 alkalommal nyelven

Valamennyi vezetett séta a Békés Megyei Könyvtár közreműködésével valósult meg.

MUNKÁCSY
NEGYED

Békéscsaba
Munkácsy
városa

Tapasztalatok

2024

- 14 alkalom
- 308 résztvevő

2022–2024

- 34 alkalom
- 1049 résztvevő
- átlag: 30 fő/séta

További turisztikai szerepvállalások

Országos kerékpárosbarát szolgáltatói hálózat:

- Egészségügyi láda
- Információkérés
- Kulturális látnivaló
- Mosdó
- Szervízcsomag
- Teleföntöltési lehetőség
- WIFI-elérés

További turisztikai szerepvállalások

Kölcsönözhető eszközök:

- Csepel női kerékpár (8 db)
- 20 literes kerékpártáska (2 db)
- 10 literes bogrács állvánnyal (1 db)

TárgyTár

További turisztikai szerepvállalások

Könyvtárak a sikeres kulturális turizmusért (2023–2024)

- Turisztikai tartalomszolgáltatás élénkítése
- Szolgáltatások népszerűsítése
- Működési bevételek növelése
- Jó gyakorlatok megosztása
- Példamutató kezdeményezések bemutatása
- Tapasztalatcsere, szakmai párbeszéd
- Együttműködések kialakítása

Összegzés

Helyismeret = adottság, tevékenység, erőforrás, potenciál

→ Kiadványok

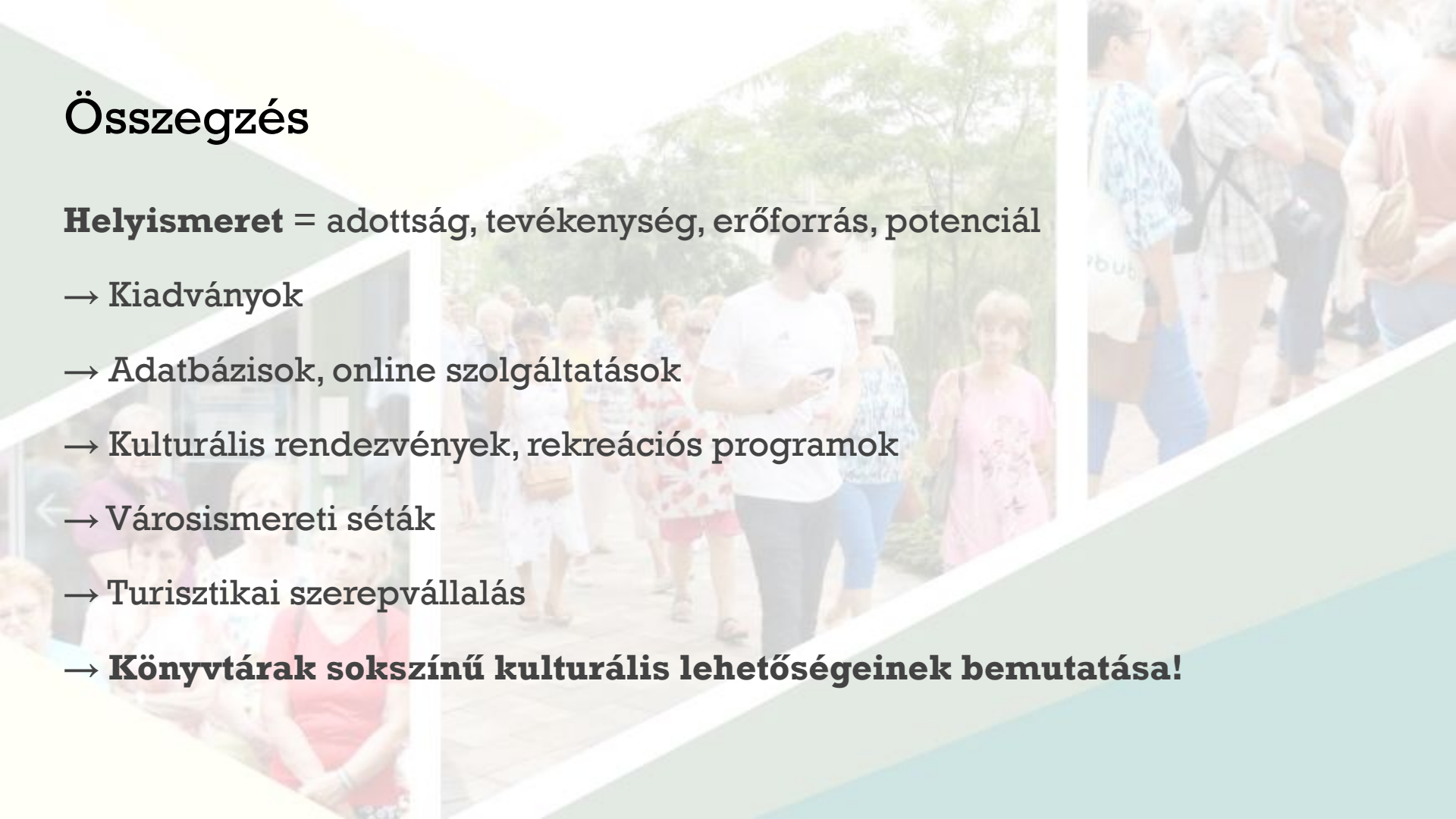
→ Adatbázisok, online szolgáltatások

→ Kulturális rendezvények, rekreációs programok

→ Városismereti séták

→ Turisztikai szerepvállalás

→ **Könyvtárak sokszínű kulturális lehetőségeinek bemutatása!**

Köszönöm a figyelmet!

bekesmegyeikonyvtar